

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

T.a.v. 5.1.2.e

Per e-mail: 5.1.2.e

Datum 30 juni 2023
Betreft Besluit op uw Woo-verzoek inzake Digitale Euro en de CBDC -
(periode: 2017 - heden)

Geachte 5.1.2.e,

Met uw verzoek van 8 augustus 2022 heeft u het ministerie van Economische Zaken en Klimaat gevraagd om informatie openbaar te maken inzake Digitale Euro en de CBDC – (periode: 2017 – heden). Om proces-technische redenen is 'heden' vastgesteld op 1 mei 2023.

Wettelijk kader

Ik behandel uw verzoek als een verzoek op grond van de Wet open overheid (Woo). De relevante artikelen uit de Woo kunt u vinden in bijlage 1 bij deze brief.

Inventarisatie documenten

Bij de inventarisatie zijn 37 documenten (inclusief bijlagen) aangetroffen. Deze documenten zijn genoemd in de inventarislijst in bijlage 2 bij deze brief.

Reeds openbare documenten

De Woo is niet van toepassing op documenten die al openbaar zijn. Een aantal documenten zijn reeds openbaar en staan op de inventarislijst als zodanig aangemerkt. Op de inventarislijst staat ook aangegeven waar u deze documenten kunt vinden.

Zienswijzen

Ik heb de betrokken derde belanghebbenden in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze te geven op de door mij voorgenomen openbaarmaking van de door u gevraagde informatie.

De belanghebbenden hebben geen bezwaren kenbaar gemaakt tegen de openbaarmaking van de informatie die met dit besluit openbaar wordt gemaakt.

Besluit

Ik besluit een deel van de door u gevraagde informatie niet openbaar te maken. Per document is op de inventarislijsten aangegeven welke uitzonderingsgronden

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

5.1.2.e

T 5.1.2.e

5.1.2.e

Ons kenmerk

DGBI / 27630948

Uw kenmerk

Bijlagen

3

zijn toegepast. Ook in de documenten wordt aan de hand van een code duidelijk gemaakt op welke grond de informatie is geweigerd. Onder het kopje 'Overwegingen' licht ik dit nader toe.

DGBI / 27630948

De inventarislijsten maakt integraal onderdeel uit van het besluit.

Overwegingen

Iedereen heeft het recht om overheidsinformatie op te kunnen vragen zonder daarbij een reden te hoeven aangeven. Dit staat in artikel 1.1. van de Woo. Dit is een belangrijk recht van de burger. Daarbij is het uitgangspunt dat overheidsinformatie openbaar is, tenzij er uitzonderingsgronden zijn die dit beperken. De uitzonderingsgronden staan in hoofdstuk 5 van de Woo. Hierbij wordt het algemeen belang van openbaarheid afgewogen tegen de belangen die de uitzonderingsgronden beschermen. In het algemeen geldt hierbij de regel dat wanneer ik informatie aan u verstrek, die informatie daarna openbaar is.

Algemene uitgangspunten bij toetsing aan de uitzonderingsgronden

De toetsing aan de uitzonderingsgronden verloopt als volgt. Eerst kijk ik of een van de uitzonderingsgronden speelt. Dat doe ik meestal per alinea, per zin.

Vervolgens kijk ik wat voor soort uitzonderingsgrond het is. Als het een absolute uitzonderingsgrond is, mag de informatie niet worden verstrekt op grond van de Woo. Als het een relatieve uitzonderingsgrond is, moet er een afweging worden gemaakt tussen het algemene belang van openbaarheid en het specifieke belang dat de uitzonderingsgrond beschermt. Daarbij weegt het belang van openbaarheid zwaar. Als informatie wordt geweigerd, moet goed worden gemotiveerd waarom dat is gedaan. Dat geldt des te sterker als de informatie ouder is dan vijf jaar.

Wanneer het gaat om informatie waar belangen van anderen bij betrokken zijn, moet ik hen de mogelijkheid geven om een zienswijze in te dienen. Dit betekent dat zij hun mening kunnen geven over of de informatie wel of niet openbaar gemaakt moet worden.

In de inventarislijsten en op de documenten is opgenomen welke uitzonderingsgronden van toepassing zijn.

Bedrijfs- en fabricagegegevens

Op grond van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Woo mag ik geen informatie openbaar maken als het gaat om bedrijfs- en fabricagegegevens die in vertrouwen aan de overheid zijn medegedeeld. Het gaat hier om gegevens waaruit informatie kan worden afgelezen of afgeleid over de technische bedrijfsvoering, het productieproces, de afzet van producten of de afnemers of leveranciers. Ook financiële gegevens kunnen als bedrijfs- en fabricagegegevens worden aangemerkt. De vertrouwelijkheid van de informatie die aan de overheid is verstrekt, kan bijvoorbeeld blijken uit een expliciete verklaring. Het is ook mogelijk dat de vertrouwelijkheid door de verstrekker mocht worden aangenomen.

In de documenten waarbij in de inventarislijst, in de kolom "Woo", 5.1.1.c staat vermeld staan bedrijfs- of fabricagegegevens. Deze gegevens zijn vertrouwelijk aan mij medegedeeld. Het betreft in dit geval informatie over begrotingen en subsidieaanvragen van derden.

DGBI / 27630948

Ik zal deze informatie daarom niet openbaar maken.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit de persoonlijke levenssfeer schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Het gaat om persoonsgegevens die (indirect) te herleiden zijn tot een persoon zoals namen, e-mailadressen, telefoonnummers en functienamen. In de documenten, waarbij in de inventarislijsten in de kolom "Woo", 5.1.2.e staat vermeld, staan persoonsgegevens, zoals namen, e-mailadressen, functienamen en telefoonnummers. Ik vind het in dit geval belangrijk dat de identiteit van betrokkene niet bekend wordt omdat dit zijn of haar privacy kan schenden. Dat vind ik niet wenselijk. Daarom maak ik deze persoonsgegevens niet openbaar.

Persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern

Op grond van artikel 5.2, eerste lid, kan ik van openbaarmaking afzien, als het gaat om persoonlijke beleidsopvattingen, waaronder worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.

Ik heb terughoudend van deze grond gebruik gemaakt. Eén mailwisseling met louter persoonlijke bespiegelingen van één medewerker heb ik als persoonlijk beleidsopvatting aangemerkt en om die reden niet openbaar gemaakt. In de inventarislijst in de kolom "Woo", 5.2.1 is dit zichtbaar.

Wijze van openbaarmaking en publicatie

De documenten die (gedeeltelijk) openbaar worden, worden samen met deze brief digitaal aan u toegezonden.

Plaatsing op internet

Dit besluit en de documenten die voor iedereen (gedeeltelijk) openbaar worden, worden op www.rijksoverheid.nl gepubliceerd.

Vragen

Als u vragen heeft over de afhandeling van uw verzoek, dan kunt u contact opnemen met de behandelaar van uw verzoek. De contactgegevens vindt u rechtsboven op deze brief.

Hoogachtend,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze:

J.C. De Groot
Directeur Digitale Economie

Bezwaarclausule

Een belanghebbende die bezwaar heeft tegen de weigering om informatie openbaar te maken kan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekend gemaakt en verzonden een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef vermelde datum.

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Woo

DGBI / 27630948

Artikel 1.1 Recht op toegang

Eenieder heeft recht op toegang tot publieke informatie zonder daartoe een belang te hoeven stellen, behoudens bij deze wet gestelde beperkingen.

Artikel 2.1 Begripsbepalingen

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

document: een door een orgaan, persoon of college als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, opgemaakt of ontvangen schriftelijk stuk of ander geheel van vastgelegde gegevens dat naar zijn aard verband houdt met de publieke taak van dat orgaan, die persoon of dat college;

milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer;

Onze Minister: Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;

publieke informatie: informatie neergelegd in documenten die berusten bij een orgaan, persoon of college als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, of informatie die krachtens artikel 2.3 door een bestuursorgaan kan worden gevorderd.

Artikel 4.1 Verzoek

1. Eenieder kan een verzoek om publieke informatie richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf. In het laatste geval beslist het verantwoordelijke bestuursorgaan op het verzoek.

2. Een verzoek kan mondeling of schriftelijk worden ingediend en kan elektronisch worden verzonden op de door het bestuursorgaan aangegeven wijze.

3. De verzoeker behoeft bij zijn verzoek geen belang te stellen.

4. De verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de aangelegenheid of het daarop betrekking hebbende document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.

5. Indien een verzoek te algemeen geformuleerd is, verzoekt het bestuursorgaan binnen twee weken na ontvangst van het verzoek de verzoeker om het verzoek te preciseren en is het de verzoeker daarbij behulpzaam.

6. Het bestuursorgaan kan besluiten een verzoek niet te behandelen, indien de verzoeker niet meewerkt aan een verzoek tot precisering als bedoeld het vijfde lid. In afwijking van artikel 4:5, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht wordt het besluit om het verzoek niet te behandelen aan de verzoeker bekendgemaakt binnen twee weken nadat het verzoek is gepreciseerd of nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.

7. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 5.

DGBI / 27630948

Artikel 5.1 Uitzonderingen

1. Het openbaar maken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:

- a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
- b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
- c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
- d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 3.1 onderscheidenlijk paragraaf 3.2 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de betrokkene uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven voor de openbaarmaking van deze persoonsgegevens of deze persoonsgegevens kennelijk door de betrokkene openbaar zijn gemaakt;
- e. nummers betreft die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de levenssfeer maakt.

2. Het openbaar maken van informatie blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de betrekkingen van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties;
- b. de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen, in geval van milieu-informatie slechts voor zover de informatie betrekking heeft op handelingen met een vertrouwelijk karakter;
- c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- d. de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
- e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
- f. de bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens;
- g. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
- h. de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage;
- i. het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.

3. Indien een verzoek tot openbaarmaking op een van de in het tweede lid genoemde gronden wordt afgewezen, bevat het besluit hiervoor een uitdrukkelijke motivering.

4. Openbaarmaking kan tijdelijk achterwege blijven, indien het belang van de geadresseerde van de informatie om als eerste kennis te nemen van de informatie dit kennelijk vereist. Het bestuursorgaan doet mededeling aan de verzoeker van de termijn waarbinnen de openbaarmaking alsnog zal geschieden.

5. In uitzonderlijke gevallen kan openbaarmaking van andere informatie dan milieu-informatie voorts achterwege blijven indien openbaarmaking onevenredige benadeling toebrengt aan een ander belang dan genoemd in het eerste of tweede lid en het algemeen belang van openbaarheid niet tegen deze benadeling opweegt. Het bestuursorgaan baseert een beslissing tot achterwege laten van de

openbaarmaking van enige informatie op deze grond ten aanzien van dezelfde informatie niet tevens op een van de in het eerste of tweede lid genoemde gronden.

DGBI / 27630948

6. Het openbaar maken van informatie blijft in afwijking van het eerste lid, onderdeel c, in geval van milieu-informatie eveneens achterwege voor zover daardoor het in het eerste lid, onderdeel c, genoemde belang ernstig geschaad wordt en het algemeen belang van openbaarheid van informatie niet opweegt tegen deze schade.

7. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op milieu-informatie die betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 5.2 Persoonlijke beleidsopvattingen

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.

2. Het bestuursorgaan kan over persoonlijke beleidsopvattingen met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie verstrekken in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

3. Onverminderd het eerste en tweede lid wordt uit documenten opgesteld ten behoeve van formele bestuurlijke besluitvorming door een minister, een commissaris van de Koning, Gedeputeerde Staten, een gedeputeerde, het college van burgemeester en wethouders, een burgemeester en een wethouder, informatie verstrekt over persoonlijke beleidsopvattingen in niet tot personen herleidbare vorm, tenzij het kunnen voeren van intern beraad onevenredig wordt geschaad.

4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

Bijlage 2 – Inventarislijst							
Nummer	Datum	Soort document	Onderwerp	Beoordeling	Wob	Afzender	Ontvanger
1.	2020-04-22_08-28-20	E-mail	RE_ Iets voor blockchainkan sen	Deels openbaar	5.1.2.e	EZK	EZK ACM
2.	2021-03-31_10-31-17	E-mail	RE agenda Eurogroep euro as a digital currency	Deels openbaar	5.1.2.e	FIN EZK	EZK FIN
2a			CoCo_ digitale euro_1604.docx	Openbaar	5.1.2.e		
3	2021-04-20_13-35-05	E-mail	RE UK CBDC - Eerste draft generiek waarde overdracht	Deels openbaar	5.1.2.e	AFM	EZK AFM
4	2021-07-15_09-00-21	E-mail	Ochtendsignalering EZK donderdag 15 juli 2021	Deels openbaar	5.1.2.e Buiten Reikwijdte	RVO	EZK
5	2021-09-27_17-10-47	E-mail	RE Multi-CBDC - Eerste draft samenwerking Singapore-Netherlands	Deels Openbaar	5.1.2.e	AFM BUZA	EZK AFM BUZA
6	2022-06-02_21-36-22	E-mail	t.i. brief digitale euro	Deels Openbaar	5.1.2.e	EZK	EZK FIN CBS
7	2022-07-18_16-12-07	E-mail	Middagsignalering EZK maandag 18 juli 2022	Deels Openbaar	5.1.2.e Buiten Reikwijdte	RVO	EZK
8	2022-07-29_23-50-17	E-mail	Antw digitale eurocbdc	Deels Openbaar	5.1.2.e 5.2.1	EZK	EZK BZK
9	2022-08-28_15-26-44	E-mail	INATBA Paper on CBDC	Deels Openbaar	5.1.2.e	EZK	EZK

10	2022-09-13_15-36-57	E-mail	FW Ter info Non-paper digitale euro	Deels Openbaar	5.1.2.e	EZK	EZK BUZA FIN LNV OCW DOUANE IenW VWS BZK
11		PDF	Jaarplan Missie gedreven Innovatie 2023 .docx	Deels Openbaar	5.1.2.e Buiten Reikwijdte	ECP	
12		PDF	2019-09-30 Stafpunten BI van 30 september 2019 (digitale munt)	Deels Openbaar	5.1.2.e Buiten Reikwijdte	EZK	
13		PDF	2020-10-09 Stafpunten BI van 9 oktober 2020 (digitale munt)	Deels openbaar	5.1.2.e Buiten Reikwijdte	EZK	
14		PDF	Factsheet_Blo ckchain	Openbaar		EZK	
15		PDF	Adviesraad_D BC__Circle_of _Influencers_	Deels Openbaar	5.1.2.e	EZK	
16		PDF	Doorontwikkeli ng_DBC_organ isatie_juni_2 020_SG_overl eg	Deels openbaar	5.1.1.c	Dutch Blockchai n Coalitie	
17		PDF	CoCo_Conclusi es_5_juli_202 2_(13092)	Deels openbaar	5.1.2.e Buiten Reikwijdte	EZK	
18		PDF	CoCo_Conclusi es_van_27_se ptember_2022	Deels Openbaar	5.1.2.e Buiten Reikwijdte	EZK	
19.		Openbare bron: Non-paper on strategic autonomy while preserving an	FINAL ES NL non-paper on strategic	Openbaar			

		open economy Publication The Netherlands at International Organisations (permanentrepresentations.nl)	autonomy 17-03.pdf				
20		Openbare bron: Jaarverslag DNB 2021	EMBARGO_134328_Jaarverslag_2021.pdf	Openbaar			
21		Openbare bron: Focus op strategische voorraden Rapport Algemene Rekenkamer	Conceptrapport strategische voorraden 12 september 2022.pdf	Openbaar			
22		Openbare bron: bijlage-non-paper-digitale-euro.pdf (overheid.nl)	20220909 Digital euro non-paper.docx	Openbaar			
23		Openbare bron: aanbiedingsbrief-dnb-onderzoek-digitaal-centralebankgeld.pdf (overheid.nl)	2020-04-21 Kamerbrief_aanbiedingsbrief-dnb-onderzoek-CBDC	Openbaar			
24		Openbare bron: Microsoft Word - Occasional Study CBDC final clean.docx (overheid.nl)	2020-04-21 Kamerbrief_bijlage (onderzoeksrapport)	Openbaar			
25		Openbare bron: Jaarverslag 2017 (dnb.nl)	Jaarverslag_2017_van_De_Nederlandsche_Bank	Openbaar			
26		Openbare bron: Macro-economische risico's voor het financiële stelsel Tweede Kamer der Staten-Generaal	CPB_Risicorapportage_fin_markten_2018_- _versie_EZK_naar_tweede_kamer_	Openbaar			
27		cpb-notitie-risicorapportage-financiele-markten-2019_eind.pdf	CPB_Notitie_Risicorapportage_Financiele_Markten_2019	Openbaar			

28		Openbare bron: CBDC op p.11 van het document. fintech-actieplan.pdf (overheid.nl)	bijlage_2_- _kamerbrief_F inTech- actieplan	Openbaar			
29		Openbare bron: ey-nederlandse-fintech-census-nl.pdf	FinTech_onderzoek_december 2019	Openbaar			
30		Openbare bron: ACM-studie: Big Techs in het betalingsverkeer	Eindrapportage_Big_Techs_in_het_betalingsverkeer	Openbaar			
31		Openbare bron: mfNIFKv22hLjxn_V9zGV1G0FpUE.pdf (esb.nu)	KVS_Preadvizen_2020_EM BARGO_tot_7_december_2020	Openbaar			
32		Openbare bron: Quarterly Report on the Euro Area (QREA), Vol. 20, No. 1 (2021) (europa.eu)	EC_European_Commission_Quarterly_Report_on_the_Euro_Area_-_Volume_20_No_1_2021	Openbaar			
33		Openbare bron: bijlage-toekomstverkenning-digitalisering-2030.pdf (overheid.nl)	Toekomstverkenning_Digitalisering_2030_-_FreedomLab_(zie p45)	Openbaar			
34		Openbare bron: overzicht-voortgang-fintech-actieplan.pdf (overheid.nl)	Overzicht_voortgang_FinTech-actieplan	Openbaar			
35		Openbare bron UNSGSA_AR_2022_Double_Page.pdf	Annual_Report_UNSGSA_2022__Financial_Inclusion	Openbaar			
36		Openbare bron: https://open.overheid.nl/documenten/ronl-939ce25b7ba12b1d16518ba26ae680cb20246ace/pdf	verslag eurogroep en ecofinraad 3 en 4 oktober 2022	Openbaar			

Van: 512e (512e)
Verzonden: woensdag 22 april 2020 08:28
Aan: 512e 512e (512e)
Onderwerp: RE: lets voor blockchaintansen?

Hoi 512e

De centrale bank kan toch ook digitale munten gaan uitgeven, wellicht als aandeel in de totale koek/onder voorwaarden?

Ik zit een beetje op afstand maar zie geen reden dat het voor digitale munten anders zou gaan.

Goed dat je met deze economische zaken bezig bent.

Wellicht dat min. Fin. nu wel wat meer in de benen komt?

512e

Van: 512e 512e (512e) <512e@minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 21 april 2020 22:01

Aan: 512e (512e) <512e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: lets voor blockchaintansen?

Hoi 512e

Is zeker een kans voor blockchain. Dat is precies de reden waarom ik aangedrongen heb op de uitbreiding van de DBC met het 2Tokens project, al zit daar (nog) niet het bouwen van een digitale munt van de centrale bank in. Frankrijk en Duitsland hadden al eerder aangekondigd een CBDC (Central Bank Digital Currency) te willen ontwikkelen respectievelijk aangekondigd de mogelijkheden van CBDC te onderzoeken. Deze discussie is in een enorme stroomversnelling terecht gekomen sinds Facebooks Libra.

Eén vraag is me daarbij in een seminar ter zake, enige tijd geleden, niet duidelijk geworden. Ook experts die ik bij de borrel sprak hadden daar geen helder beeld bij. Nu is geldschepping de taak van primaire banken. Met een CBDC komt die taak (ook) bij de centrale bank te liggen. Ooit is er voor gekozen de geldschepping niet (dicht)bij de overheid te beleggen, omdat de overheid niet met zijn vingers van de geldpers af kan blijven. Gaat die scheiding met een CBDC anders worden?

Grtz.

512e

Van: 512e (512e) <512e@minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 21 april 2020 16:30

Aan: 512e 512e (512e) <512e@minezk.nl>

Onderwerp: lets voor blockchaintansen?

Proef met digitale munt van centrale bank in de maak

De Nederlandsche Bank en het ministerie van Financiën willen dat Nederland gaat experimenteren met een nieuw soort betaalmiddel. Er moet een digitale munt komen die bestaat naast het geld dat mensen nu in hun portemonnee hebben en op de bank hebben staan.

Een groep economen adviseerde een half jaar geleden om met een dergelijk systeem te komen. Volgens hen hebben commerciële banken een te belangrijke rol gekregen. Voorheen hadden mensen spaargeld op de bank en ook nog cash in huis. Dat laatste is veel minder geworden, dus zijn consumenten afhankelijker geworden van de banken.

De Nederlandsche Bank heeft het idee onderzocht en is er enthousiast over. Een digitale munt zou bijdragen aan het vertrouwen in het geldstelsel in tijden van oorlog, financiële crisis of verstoring van het betalingsverkeer bij banken. Volgens minister Hoekstra van Financiën kan het een stimulans zijn voor innovatie en diversiteit in de financiële sector.

Anoniem betalen

Hoe de digitale munt precies gaat werken is nog niet vastgesteld. Er zijn verschillende scenario's onderzocht, ook met het oog op privacy. Helemaal anoniem wordt betalen met de digitale munt sowieso niet. Bij de transacties wordt er gecontroleerd of er sprake is van witwassen.

Nederland kan als euroland niet in zijn eentje beslissen om een digitale munt in te voeren. Dat komt op de agenda van de ministers van Financiën van de eurolanden te staan. Nederland wil wel als eerste starten met een proef, die kan binnen een of twee jaar worden gehouden.

Van: 512 e (512 e) 512 e < 512 e @minfin.nl>
Verzonden: woensdag 31 maart 2021 10:31
Aan: 512 e 512 e (512 e)
CC: 512 e 512 e (512 e) 512 e 512 e (512 e) 512 e 512 e (512 e)
Onderwerp: RE: agenda Eurogroep: euro as a digital currency
Bijlagen: CoCo_digitale euro_1604.docx

Ha 512 e

Hierbij de CoCo bijdrage over de digitale euro.

Hoor graag,

512 e

Van: 512 e 512 e (512 e) < 512 e @minezk.nl>
Verzonden: woensdag 31 maart 2021 09:52
Aan: 512 e 512 e (512 e) 512 e < 512 e @minfin.nl>; 512 e 512 e (512 e) 512 e
 < 512 e @minfin.nl>
Onderwerp: agenda Eurogroep: euro as a digital currency

Beste collega's van FIN,

Kan één van jullie me de stukken 'euro as a digital currency' sturen?
 Ik wil graag meekijken.

Grtz.

EZK / 512 e

.....

512 e (512 e)

512 e

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
directoraat-generaal Bedrijfsleven en Innovatie

512 e

Van: 512 e (512 e) < 512 e @minezk.nl>
Verzonden: dinsdag 30 maart 2021 09:11
Aan: ' 512 e (512 e) 512 e ' < 512 e @minfin.nl>; 512 e 512 e (512 e)
 < 512 e s@minezk.nl>
Onderwerp: RE: agenda Eurogroep: euro as a digital currency

Ha 512 e

Dat is goed om te weten, dank nog! 512 e schakel jij rechtstreeks met je counterparts bij FIN?

Groet,

512 e

Van: 5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e) <5.1.2.e @minfin.nl>

Verzonden: maandag 29 maart 2021 15:10

Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e)
<5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: agenda Eurogroep: euro as a digital currency

Ha 5.1.2.e en 5.1.2.e

Is inderdaad 5.1.2.e ! Je kan ook 5.1.2.e (5.1.2.e @minfin.nl) en 5.1.2.e
(5.1.2.e @minfin.nl) aanschrijven.

Groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e s@minezk.nl>

Verzonden: maandag 29 maart 2021 15:04

Aan: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) 5.1.2.e <5.1.2.e @minfin.nl>

Onderwerp: RE: agenda Eurogroep: euro as a digital currency

Dat is waarschijnlijk 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 29 maart 2021 15:03

Aan: ' 5.1.2.e (5.1.2.e) 5.1.2.e ' <5.1.2.e @minfin.nl>

CC: 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e s@minezk.nl>

Onderwerp: RE: agenda Eurogroep: euro as a digital currency

Hoi 5.1.2.e

Weet jij wie de FIN-dossierhouder is voor het onderwerp 'euro as a digital currency'? EZK-collega
5.1.2.e van Digitale Economie zou graag meelezen op de dossierbijdrages voor dit
agendapunt tijdens de Eurogroep op 16 april.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 29 maart 2021 14:48

Aan: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: agenda Eurogroep: euro as a digital currency

Hoi 5.1.2.e

Dank voor de allertering. Ik lees graag mee.

Grtz.

5.1.2.e 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 29 maart 2021 11:53

Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e s@minezk.nl>

CC: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: agenda Eurogroep: euro as a digital currency

Hallo 5.1.2.e

Op de agenda van de Eurogroep op 16 april staat onder meer: the euro as a digital currency – stocktaking. Mocht je willen meelezen op de instructie die FIN hierover opstelt, dan kun je dat ons laten weten of rechtstreeks contact opnemen met je counterpart bij FIN.

Groet,

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Agendaonderwerp The euro as a digital currency

Document: N.v.t.

Aard bespreking: 'Stocktaking'

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal een 'stocktaking' discussie voeren over digitaal centralebankgeld ('de digitale euro') waarbij het Eurosysteem de voortgang in de ontwikkeling van de digitale euro zal toelichten en lidstaten standpunten kunnen uitwisselen.

Digitaal centralebankgeld (verder 'digitale euro') is publiek geld uitgegeven door een centrale bank voor breed publiek gebruik. De digitale euro kan in de toekomst mogelijk een rol spelen om, naast chartaal geld, publiek geld toegankelijk te houden in de eurozone. Ook kan de infrastructuur van de digitale euro als achtervang dienen voor de vitale private betaalinfrastructuur en kan de digitale euro zelf een stimulans zijn voor innovatie en diversiteit in de financiële sector. Verder kan de eurozone met een digitale euro tegenwicht bieden aan buitenlandse en/of private initiatieven voor digitale valuta en daarmee de strategische autonomie van de eurozone versterken.

Het kabinet is voorstander van een verdere ontwikkeling van de digitale euro. Met name de doelstelling om publiek geld toegankelijk te houden middels de digitale euro is in Nederland opportuun vanwege het teruglopende gebruik van chartaal geld. Daarnaast kan Nederland mogelijk ook profiteren als een digitale euro efficiëntere grensoverschrijdende betalingen mogelijk maakt en innovatie in financiële dienstverlening verder kan faciliteren. De minister van Financiën heeft zich eerder in de Tweede Kamer uitgesproken voor verdere ontwikkeling en experimenten te zijn en zich gecommitteerd om dit onderwerp ook in Europa onder de aandacht te brengen. Mede door Nederlandse inzet is dit onderwerp op de agenda van de Eurogroep gekomen.

Het is belangrijk dat er ook een politieke discussie wordt gevoerd over de doelen die de eurozone met een digitale euro willen bereiken om daarmee richting te geven aan het Eurosysteem voor de verdere ontwikkeling van de digitale euro. Concrete ontwerpkeuzes zijn namelijk zeer afhankelijk van de doelen die men binnen de Eurozone met de digitale euro wil bereiken. Ook dient nader onderzoek gedaan te worden naar mogelijke risico's en ongewenste implicaties van invoering van een digitale euro. Invoering van een digitale euro zou een structurele hervorming van het geld en financiële stelsel zijn, waarvan nog niet alle effecten en risico's duidelijk zijn. Uit de eerste verkenningen lijken voldoende aanknopingspunten te komen om de risico's te kunnen beperken door de juiste keuzes te maken in het ontwerp van de digitale euro.

Binnen het Eurosysteem is er momentum wat betreft de digitale euro. De verwachting is dat de ontwikkeling van de digitale euro binnen de ECB zal worden opgewaardeerd naar een officiële projectstatus. Ook op politiek niveau lijkt er enthousiasme te zijn. Het lijkt erop dat de meeste lidstaten positief staan ten opzichte van het verder verkennen van de ontwikkeling van de digitale euro. Wel lijken een aantal landen wat terughoudender te zijn) terwijl andere landen graag snel stappen voorwaarts willen zetten. Daarnaast lijkt er ook geen eenduidige visie op de beoogde doelstellingen voor een digitale euro te zijn. De verwachting is dat als we richting een meer concreet ontwerp van de digitale euro gaan, dit discussie gaat opleveren tussen lidstaten omdat de ontwerpkeuzes erg afhankelijk zijn van de doelen die worden beoogd te halen. Door ook actieve betrokkenheid bij de politieke discussie over de doelstellingen kunnen we zorgen dat ook de Nederlandse belangen goed gediend worden bij het richting geven aan de ontwikkeling van de digitale euro.

Van: 512e <512e@afm.nl>
Verzonden: dinsdag 20 april 2021 13:35
Aan: '512e'; '512e'; '512e'
CC: 512e, 512e (512e)
Onderwerp: RE: UK CBDC - Eerste draft generiek waarde overdracht

Waarde overdracht zonder overal kopieën achter te laten

Geen centrale oplossingen omdat die cyber gezien kwetsbaar zijn (allekabels is hier ook een dingetje, ik heb hier last van ;)

Ik zie grote instellingen worstelen met rapportages en data hoeveelheden, data bezit maakt ook kwetsbaar, hoe is dat binnen de overheid? (van rvig en apg weet ik het ;)

Kind regards,

512e

From: 512e <512e@eindhoven.nl>
Sent: dinsdag 20 april 2021 11:37
To: 512e <512e@gmail.com>; 512e <512e@rijksoverheid.nl>; 512e <512e@afm.nl>
Cc: 512e, 512e (512e) <512e@minez.nl>
Subject: Re: UK CBDC - Eerste draft generiek waarde overdracht

Misschien de eerste stap, naast wetenschappelijk onderzoek natuurlijk, is het opstellen van een gedragen kabinetsvisie omtrent waarde overdracht.

Van: 512e <512e@gmail.com>
Datum: dinsdag 20 april 2021 om 11:33
Aan: 512e <512e@rijksoverheid.nl>, "512e" 512e
 <512e@afm.nl>, "512e@eindhoven.nl" <512e@eindhoven.nl>
CC: 512e <512e@minez.nl>
Onderwerp: UK CBDC - Eerste draft generiek waarde overdracht

Hoi Heren,

Mijn mensen beginnen op stoom te komen, zie attached. We hebben eerste ontwerp af van generieke waarde overdracht, nu bezig met implementatie en documenteren. Medio Mei is die operationeel. Zie attached ontwerp draft.

UK heeft nu een "CBDC Unit" opgericht bij de Bank of England.

Als universiteit willen we voorop lopen. Graag wil ik nadenken hoe wij het DBI, digital Euro en generieke waarde overdracht samen kunnen realiseren. Gezien de torenhoge kosten van pinnen (511c) willen cafes wel meedoen met alternatief. We kunnen DBI, 18+ use-case en eEuro samen testen in 1 stad.

Energie sector, haven,.. zie ik niet als eerste dingen doen.

Groeten, 512e

On Mon, 19 Apr 2021 at 19:12, 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl> wrote:

Leuk! VK geeft gas nu ze uit de EU zijn.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e (5.1.2.e) 5.1.2.e

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

5.1.2.e

5.1.2.e

Turfmarkt 147 | 2511 DP | DEN HAAG

5.1.2.e | 5.1.2.e @rijksoverheid.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@hotmail.nl>

Verzonden: maandag 19 april 2021 18:58

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Onderwerp:

<https://www.nu.nl/economie/6128553/britten-onderzoeken-mogelijkheden-voor-eigen-bitcoin.html>

MVG,

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

This e-mail and any attachments may contain confidential and privileged information. If you are not the intended recipient, please notify the sender immediately by return e-mail, delete this e-mail and destroy any copies. Any dissemination or use of this information by a person other than the intended recipient is unauthorized and may be illegal.

Van: [RVO Omgevingskennis](#)
Aan: Corona@minezk.nl
Onderwerp: Ochtendsignalering EZK donderdag 15 juli 2021
Datum: donderdag 15 juli 2021 09:00:24

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Economie

NRC en [De Volkskrant](#) schrijven over de komst van de digitale euro, de zogenaamde 'Deuro'. [NRC](#) bericht dat het bestuur van de **Europese Centrale Bank (ECB)** afgelopen woensdag unaniem heeft besloten onderzoek te doen naar de introductie van de digitale munt. De voorbereidingen worden in een hogere versnelling gezet en naar verwachting kan het nog zo'n drie jaar duren voordat de deuro daadwerkelijk wordt geïntroduceerd. **Christine Lagarde**, president van de ECB benadrukte dat de digitale euro de contante euro zal aanvullen, en niet vervangen. De ECB wil de deuro niet overhaast invoeren vanwege mogelijke spanningen in het financiële systeem die mogelijk kunnen ontstaan bij te grote populariteit van een digitale euro.

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Deze nieuwssignalering bevat een selectie en duiding van het belangrijkste nieuws uit landelijke en regionale kranten, nieuwssites, vakmedia, radio en tv en sociale media. Deze signalering is gemaakt door **5.1.2.e**.

Heb je vragen? Neem contact op via omgevingskennis@rvo.nl.

Bekijk deze e-mail in uw browser

Van: 512e <512e@afm.nl>
Verzonden: maandag 27 september 2021 17:11
Aan: 512e ; 512e
CC: 512e ; 512e 512e (512e) ; 512e
Onderwerp: RE: Multi-CBDC - Eerste draft samenwerking Singapore-Netherlands ?

Dag 512e

Een Singapore project en hoe ik daar tegen aankijk, in principe altijd positief echter het CBDC dossier is een complex dossier geven de Euro (ECB). Ik lees graag iets van een voorstel of opzet op vooraf. En mogelijk kan ik dan ook mijn DNB collega's hierbij betrekken.

Ik denk dat het goed is om in een call vragen/zorgen te bespreken.

Ik hoor graag van jullie

Grt

512e

From: 512e <512e@minbuza.nl>
Sent: vrijdag 24 september 2021 06:08
To: 512e <512e@gmail.com>
Cc: 512e <512e@5.1.2.e>; 512e 512e (512e)
 <512e@minezk.nl>; 512e <512e@minbuza.nl>; 512e
 <512e@afm.nl>
Subject: RE: Multi-CBDC - Eerste draft samenwerking Singapore-Netherlands ?

Beste 512e Dank! Klein houden is idd goed, ik merk dat iedereen het een spannend onderwerp vindt.

Leuk kennis te maken met u 512e ! Ik stel voor dat we een call plannen om ook van u te horen hoe u tegen een Singapore project aankijkt en wat de vragen/zorgen van AFM en DNB kunnen zijn. Dan kunnen we de volgende stappen bepalen. We hebben overigens waar het om blockchain algemeen gaat ook veel contact met de Dutch Blockchain Coalition en 512e heeft aangegeven ook graag mee te willen denken. Ik hoor graag of we een aantal suggesties mogen doen voor een call volgende week.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Netherlands Innovation Network | Innovatie Attaché Network

Embassy of the Kingdom of the Netherlands

541 Orchard Road #13-01 | Liat Towers | Singapore 238881

Tel. (+65) 5.1.2.e (office); (5.1.2.e 5.1.2.e

E-mail: 5.1.2.e @minbuza.nl

5.1.2.e

Meet the Dutch delegation at TechInnovation!

Register as delegate via: <https://www.techinnovation.com.sg>

From: 5.1.2.e <5.1.2.e@gmail.com>

Sent: donderdag 23 september 2021 16:16

To: 5.1.2.e <5.1.2.e@minbuza.nl>

Cc: 5.1.2.e <5.1.2.e@5.1.2.e> 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e)

<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minbuza.nl>; 5.1.2.e

AFM <5.1.2.e@afm.nl>

Subject: Re: Multi-CBDC - Eerste draft samenwerking Singapore-Netherlands ?

Beste 5.1.2.e

In de CC: is 5.1.2.e van de AFM. We hebben een kort lijntje: 1 dag/week is hij aan TUDelft Blockchain lab verbonden. Graag introduceer ik jullie hierbij.

Hij kan hopelijk als 1e contact persoon fungeren en staat in regelmatig contact met CBDC DNB collegas. De geplande koppeling van een digitale Euro aan het bestaande IBAN bank systeem valt onder AFM toezicht. Verder is dit hoofdzakelijk een DNB dossier, met sterk leiderschap vanuit ECB geloof ik.

Belangrijkste punt is dat dit een systeem-verandering is waar niet iedereen op zit te wachten. Mijn pijnlijke vaststelling is dat we nu staan in NL/EU waar China in 2014 was, 7 jaar achterstand. People's Bank of China "CBDC 2021 rapport" geeft dit goed

weer: <http://www.pbc.gov.cn/en/3688110/3688172/4157443/4293696/2021071614584691871.pdf>

Bijvoorbeeld, bij TUDelft hebben we hier de deployment-ready technologie nog niet voor, China wel (section 3.2.7 programmable money): "this feature enables self-executing payments according to predefined conditions".

Politieke afstemming en bestuurlijke urgentie zie ik als main issues. Volgende stap moet dus niet te spannend zijn, 4 test personen en 4 Euro/Singapore\$ om kennis op te doen. Die kennis bij de overheids-kant is belangrijk denk ik om afbreukrisico bij aanbesteding traject of ander vervolg te minimaliseren. Maar goed, dit is mening vanuit ivoren toren.

Groeten, 5.1.2e

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

This e-mail and any attachments may contain confidential and privileged information. If you are not the intended recipient, please notify the sender immediately by return e-mail, delete this e-mail and destroy any copies. Any dissemination or use of this information by a person other than the intended recipient is unauthorized and may be illegal.

Van: 512e 512e (512e)
Verzonden: donderdag 2 juni 2022 21:36
Aan: 512e (512e)
CC: 512e (512e)
Onderwerp: t.i. / brief digitale euro
Bijlagen: 20220523 Kamerbrief digitale euro.docx

Hoi 512e

Ter informatie

Buiten Reikwijdte

512e hierbij de concept Kamerbrief van FIN over een (mogelijke) digitale euro. Geeft mooi de positie van de digitale euro weer. Publiek geld is nu alleen het chartale geld; daar komt een digitale euro bij. Het commercieel geld (giraal geld van primaire banken) blijft bestaan. Wel interactie tussen beiden. M FIN is niet ambitieus. Lijkt me verdedigbaar in het licht van het momenteel prima functionerende NL landschap van digitale betaalmogelijkheden.

Heb enkele typo's naar FIN geseind. AEP 512e) is ook aangesloten.

512e

Van: 512e 512e (512e)
Verzonden: donderdag 2 juni 2022 21:18
Aan: '512e 512e (512e) 512e <512e f@minfin.nl>
CC: 512e (512e) 512e <512e @minfin.nl>; 512e <512e @minfin.nl>;
 '512e @cbs.nl' <512e @cbs.nl>; 512e (512e) <512e @minezk.nl>; 512e
 (512e) <512e @minezk.nl>; 512e (512e) <512e @minezk.nl>; 512e (512e)
 <512e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: brief digitale euro

Beste 512e e.a.

Bijgevoegd de concept Kamerbrief retour. Heb vanuit de 512e van EZK geen opmerkingen met substantie.

Wel enkele kleine tekstsuggesties of typo's (zie track changes in document)

- p.6 (1^e alinea) tekstsuggestie;
- p.6 (4^e alinea) voetnoot invoegen;
- p.8 (1^e alinea) typo;
- p.9 2 x typo.

Grtz.

512e

512e (512e)

512e

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

512e

512e

Van: 512e (512e) 512e <512e f@minfin.nl>

Verzonden: maandag 30 mei 2022 12:05

Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e s@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e (5.1.2.e) 5.1.2.e < 5.1.2.e s@minfin.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minfin.nl>
Onderwerp: FW: brief digitale euro

Goedemorgen 5.1.2.e

Ik begreep van je collega 5.1.2.e dat je ook graag meeleest op de Kamerbrief over de digitale euro.
Bijgevoegd vind je de conceptversie van deze brief.

Zou je eventuele input uiterlijk einde deze week aan mijn collega's in de cc kunnen sturen?

Hartelijk dank alvast!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Ministerie van Financiën

5.1.2.e

5.1.2.e

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag
Postbus 20201 | 2500 EE | Den Haag

✉ 5.1.2.e @minfin.nl

☎ 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (5.1.2.e) 5.1.2.e < 5.1.2.e @minfin.nl>

Verzonden: maandag 30 mei 2022 11:46

Aan: 5.1.2.e @cbs.nl; 5.1.2.e @minezk.nl; 5.1.2.e @minezk.nl; 5.1.2.e (5.1.2.e)

< 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl

5.1.2.e (5.1.2.e) 5.1.2.e < 5.1.2.e @minfin.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) 5.1.2.e

< 5.1.2.e @minfin.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minfin.nl>

Onderwerp: brief digitale euro

Dag collega's van EZK,

Ik begrijp van 5.1.2.e dat jullie graag zouden meekijken met onze concept-reactie voor de consultatie voor de digitale euro. Omwille van het volgen van het juiste parlementaire proces, hebben we bij nader inzien ons voorgenomen niet te reageren op de consultatie. We willen eerst met de TK in debat voor we het NL standpunt openbaar gaan uitdragen.

Conform een toezegging van de TK hebben we een brief opgesteld over de digitale euro. Zie de bijlage, ook voor meer context. Gezien jullie interesse in de consultatie hebben jullie wellicht ook interesse in de brief. Kunnen jullie het uiterlijk eind deze week laten weten als jullie hier commentaar bij hebben?

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Ministerie van Financiën
Financiële Markten
Korte Voorhout 7, 2511 CW Den Haag
Phone: 5.1.2.e
E-mail: 5.1.2.e@minfin.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: [RVO Omgevingskennis](#)
Aan: Corona@minezk.nl
Onderwerp: Middagsignalering EZK maandag 18 juli 2022
Datum: maandag 18 juli 2022 16:12:10

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Digitale economie en -infrastructuur

[Follow The Money](#) schrijft dat **minister Kaag** een voorzet doet voor de doelstellingen van de digitale euro. De munt kan het gebruik van publiek geld versterken, de stabiliteit en weerbaarheid van onze betaalinfrastructuur verbeteren en de concurrentie in de financiële sector bevorderen. Kaag erkent dat de politiek de leiding zou moeten nemen in het ontwerp van de digitale euro, terwijl de **ECB** nu nog de lijnen uitzet. De digitale euro moet 'succesvol genoeg' zijn om te worden gebruikt, maar ook weer niet 'zo succesvol' dat het private geldvormen en banken wegconcurrereert. De afschaffing van vangnetten, garanties en subsidies voor banken lijkt vooralsnog geen beoogde doelstelling van de digitale euro. **SP-Kamerlid Mahir Alkaya** stelt dat een digitale euro alleen toegevoegde waarde heeft als het de stabiliteit en rechtvaardigheid binnen de financiële sector fundamenteel verbetert.

[De Telegraaf](#) schrijft dat de Nederlandse chipmachinemaker **ASM International** 'een slag heeft geslagen' met de overname van het Italiaanse bedrijf **LPE**. Analisten spreken van een 'prima aanvulling op de portefeuille'. Volgens de Italiaanse overheid is die zelfs van zodanig strategisch belang, dat ze niet in Chinese handen mag komen: om die reden werd eerder voorkomen dat een Chinese investeerder een meerderheidsaandeel verwierf.

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Deze nieuwssignalering bevat een selectie en duiding van het belangrijkste nieuws uit landelijke en regionale kranten, nieuwssites, vakmedia, radio en tv en sociale media. Deze signalering is gemaakt door 5.1.2.e .

Heb je vragen? Neem contact op via omgevingskennis@rvo.nl.

Van: 512e 512e (512e)
Verzonden: vrijdag 29 juli 2022 23:50
Aan: 512e
Onderwerp: Antw: digitale euro/cbdc

Alle succes. 512e wij houden contact!!

Van: 512e <512e> @rijksoverheid.nl>
Datum: 29 juli 2022 om 09:51:44 CEST
Aan: 512e <512e> @belastingdienst.nl>, 512e 512e (512e)
 <512e> @minezk.nl>
Onderwerp: FW: digitale euro/cbdc

Mijn laatste paar uurtjes als Rijksambtenaar!
 Wist niet meer zeker of ik het ook naar jullie had gestuurd, maar bij deze! Kamerbrief van MinFin met mijn opmerkingen/kanttekeningen en een discussie document die ik had opgesteld. Uiteindelijk is er weinig gebeurd met beide documenten.

Met vriendelijke groet / Kind regards,

512e

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

512e
 512e
 Turfmarkt 147 | 2511 DP | DEN HAAG
 +512e | 512e @rijksoverheid.nl

There is no need to reply if I mentioned you in cc

Van: 512e
Verzonden: vrijdag 29 juli 2022 09:39
Aan: 512e <512e> @minbzk.nl>; 512e 512e
 <512e> @minbzk.nl>; 512e <512e> @minbzk.nl>
Onderwerp: digitale euro/cbdc

Ha allen,

521

5.2.1

5.1.2.e

Met vriendelijke groet / Kind regards,

5.1.2.e

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

5.1.2.e

5.1.2.e

Turfmarkt 147 | 2511 DP | DEN HAAG

+ 5.1.2.e | 5.1.2.e [@rijksoverheid.nl](mailto:5.1.2.e@rijksoverheid.nl)

There is no need to reply if I mentioned you in cc

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 512 e & 512 e <512 e e@kpnmail.nl>
Verzonden: zondag 28 augustus 2022 15:27
Aan: 512 e 512 e (512 e)
Onderwerp: INATBA Paper on CBDC

[https://inatba.org/news/inatbas position on dlt based cbdc development/](https://inatba.org/news/inatbas_position_on_dlt_based_cbdc_development/)

Van: 512e (512e)
Verzonden: dinsdag 13 september 2022 15:37
Aan: 512e (512e); 512e 512e (512e); 512e (512e); 512e (512e)
Onderwerp: FW: [Ter info] Non-paper digitale euro
Bijlagen: 20220909 Digital euro non-paper.docx

Hallo allemaal,

Ter info, bijgevoegd een non-paper over de digitale euro opgesteld door FIN in samenwerking met FRA. Dit zal vanmiddag nog door FRA in Brussel worden gedeeld.

Groeten,

512e

Van: 512e (512e) 512e < 512e f@minfin.nl>
Verzonden: dinsdag 13 september 2022 14:51
Aan: 512e < 512e @minbuza.nl>; 512e 512e < 512e @minbuza.nl>; 512e < 512e @minszw.nl>; 512e < 512e @nl-prov.eu>; 512e 512e) - 512e < 512e @minienw.nl>; 512e < 512e @minbuza.nl>; 512e 512e - < 512e @minbzk.nl>; 512e 512e < 512e @minbzk.nl>; 512e 512e @minbuza.nl>; 512e < 512e @minezk.nl>; 512e < 512e @minienw.nl>; 512e < 512e @minvenj.nl>; 512e < 512e @minlnv.nl>; 512e < 512e @minocw.nl>; 512e < 512e @vng.nl>; 512e < 512e @IPO.nl>; 512e < 512e @minaz.nl>; 512e 512e (512e) - 512e < 512e @minienw.nl>; 512e (512e) < 512e @minlnv.nl>; 512e < 512e @minbuza.nl>; 512e 512e @vewin-uvw.be>; 512e < 512e @ipo.nl>; 512e < 512e @mindef.nl>; 512e < 512e @minocw.nl>; 512e (512e) < 512e @minezk.nl>; 512e (512e) 512e < 512e @minfin.nl>; 512e 512e (512e) 512e < 512e @minfin.nl>; 512e (512e) 512e < 512e @minienw.nl>; 512e lZbnc < 512e @minbzk.nl>; 512e (512e @minszw.nl) < 512e 512e (512e) < 512e @minvws.nl>; 512e < 512e @minjenv.nl>; 512e < 512e @mindef.nl>; 512e < 512e @VNG.nl>; 512e < 512e @minbuza.nl>; 512e (512e) < 512e @minlnv.nl>; 512e < 512e @minbuza.nl>; 512e < 512e @minjenv.nl>; 512e < 512e @minaz.nl>; 512e (512e) < 512e @minvws.nl>; 512e (512e) 512e < 512e @minfin.nl>; 512e 512e (512e) 512e < 512e @minfin.nl>; 512e (512e) - 512e 512e @minienw.nl>; 512e 512e < 512e @minocw.nl>; 512e < 512e @minbuza.nl>; 512e < 512e @minienw.nl>; 512e < 512e @uvw.nl>; 512e < 512e @minbuza.nl>; 512e < 512e @mindef.nl>; 512e < 512e @minszw.nl>; 512e 512e de (512e) < 512e @minezk.nl>; 512e (512e) - 512e 512e @minienw.nl>; 512e (512e) < 512e @minezk.nl>; 512e (512e) 512e < 512e @minfin.nl>; 512e < 512e @minbzk.nl>; 512e < 512e @vng.nl>; 512e < 512e @minbuza.nl>; 512e < 512e @minocw.nl>; 512e 512e @minbuza.nl>; 512e minvws.nl>; 512e 512e 512e @MINSZW.NL>; 512e < 512e @minbuza.nl>
CC: 512e (512e) 512e < 512e @minfin.nl>; 512e 512e 512e) 512e

< 5.1.2.e @minfin.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minfin.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) 5.1.2.e
< 5.1.2.e @minfin.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) 5.1.2.e < 5.1.2.e @minfin.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e)
5.1.2.e 5.1.2.e @minfin.nl>

Onderwerp: [Ter info] Non-paper digitale euro

Beste BNC-collega's,

Bijgevoegd ter info een non-paper over de digitale euro. Het non-paper roept de Commissie op om lidstaten actief bij het verdere vormgevingstraject van de digitale euro te betrekken. Daarnaast benadrukt het non-paper een aantal (voor oa NL belangrijke) factoren zoals dat i) de digitale euro een aanvulling op cash geld moet zijn, ii) de digitale euro innovatie in de financiële sector en de reële economie dient te stimuleren, iii) de status als wettig betaalmiddel moet worden overwogen zodat de digitale euro consistent is met cash en beschikbaar is voor retail gebruik, iv) de digitale euro moet bijdragen aan de financiële stabiliteit van Europa v) de privacy van gebruikers dient te worden gewaarborgd en vi) de digitale euro moet bijdragen aan de toekomst van het internationale monetaire systeem.

Naar verwachting zal Frankrijk vanmiddag nog dit non-paper bij de Commissie en andere lidstaten verder verspreiden. Het non-paper is conform kabinetsbeleid en zal ook met de Kamer worden gedeeld.

Voor vragen ben ik uiteraard bereikbaar.

Groeten,

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Subsidieaanvraag

Missie gedreven Innovatiebeleid Ondersteuning

2023

Adres Maanweg 174, 8^e verdieping, 2516 AB, Den Haag, Telefoon + 512e

512e [@ecp.nl](mailto:info@ecp.nl) Website www.ecp.nl 512e

Buiten Reikwijdte	- - - - - - -	Buiten Reikwijdte	514	516
Buiten Reikwijdte	- - - -	Buiten Reikwijdte	515	516

Doel 2: Het ontwikkelen en uitdragen van een strategische agenda voor blockchain en decentralisatie in Nederland door het ontwikkelen van voorwaardenscheppende horizontale bouwstenen.

Buiten Reikwijdte			
		Buiten Reikwijdte	Buiten Reikwijdte
Buiten Reikwijdte	Buiten Reikwijdte		
	Crypto-economics: - Organiseren van inhoudelijke sessies rondom nieuwe blockchain thema's als DAO's, NFT's en CBDC's - Bijeenbrengen DAO community in NL		

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Digitale Economie

Digitale economie; Duitse Bondsregering presenteert blockchain strategie

(5.1.2.e)

De Duitse ministeries van economische zaken en financiën hebben een gezamenlijke blockchain strategie gepresenteerd. Opvallend is dat ze het gebruik van zogenaamde tokens mogelijk willen maken, door regelgeving aan te passen en experimenten te ondersteunen. Een token is een soort digitale munt, die geldt als een bewijs van een product. Tokens maken waardeoverdracht mogelijk. Ook het digitaal beleggen en investeren in bedrijven wordt mogelijk gemaakt. Voor nieuwe digitale valuta zoals Facebooks Libra is nadrukkelijk geen plaats. Nederland is veel terughoudender met het toestaan van tokens en digitaal geld. De Duitse strategie beschrijft ook initiatieven voor een digitale identiteit en pilots in bijvoorbeeld de logistieke keten of het onderwijs (certificering van diploma's). Vergelijkbare projecten zijn in Nederland al gestart onder regie van de door EZK geïnitieerde Dutch Blockchain Coalitie. De Duitse strategie is de weerslag van een uitvoerig consultatieproces bij bedrijfsleven, overheid en maatschappelijke organisaties.

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Stafpunten DG Bedrijfsleven en Innovatie van 9 oktober 2020

RVO

Cluster Ondernemerschap

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

Digitale Economie

Presentatie routekaart Tokenisering (5.1.2 e)

Met ondersteuning van onder andere EZK, de EU en Innovation Quarter, en in samenwerking met de door EZK geïnitieerde Dutch Blockchain Coalitie heeft het project 2Tokens een routekaart gepresenteerd. Hiermee kunnen bedrijven en instellingen, die iets willen met vaak op de blockchain technologie gebaseerde digitale munten (tokens), bepalen welke juridische kaders voor hen gelden. Het potentieel van token technologie is groot, mede door efficiëntere digitale oplossingen voor bestaande financieringsmethodes (bijvoorbeeld crowd funding, gefractioneerd eigendom) en de opkomst van geheel nieuwe modellen voor financiering en samenwerkingsvormen. Rond het 2Tokens project heeft zich inmiddels een cluster van bedrijven en banken (ABN-AMRO en Rabobank) geformeerd, die de opkomende mogelijkheden van tokenisering verder willen onderzoeken.

Buiten Reikwijdte

Buiten Reikwijdte

bron: INATBA Newsletter nr.35 (19/9/2022)

Digital Euro: Non-paper by the Member States

On 13 September 2022, Germany, France, Italy, the Netherlands, and Spain, sent a non-paper on the Digital Euro to the European Central Bank. The non-paper raises several points of interest that are also being looked into by the European Central Bank in its investigative phase. Importantly, it shows that so far, these 5 Member States are seeing in the Digital Euro some functionalities that were not originally included by the ECB, and call for political discussions around the project. This will be of relevance once the investigative phase of the ECB is more advanced, and the European Commission is ready to publish its legislative proposal on the topic.

2 - Factsheet Blockchain

Inleiding & Context

Blockchain is sinds kort een onderwerp dat mondiaal op veel agenda's staat van bedrijven en overheden. Blockchain is een digitale technologie om data op een vertrouwde manier vast te leggen, zonder tussenkomst van een derde partij, zoals een notaris, bank, broker of clearing house. Een bekend voorbeeld zijn cybervaluta zoals Bitcoin of Ethereum. Bij een nieuwe technologie als blockchain is het van belang dat snel wordt onderzocht welke innovatieve toepassingen mogelijk zijn, bijvoorbeeld voor het oplossen van maatschappelijke uitdagingen.

Voordat de Nederlandse aanpak wordt weergegeven wordt hieronder kort uitgelegd hoe blockchain werkt, wat de toepassingen ervan zijn en welke nadelen verbonden zijn aan de blockchain.

Hoe een blockchain werkt

Een blockchain bestaat uit transacties of databestanden waarvan er telkens een aantal gebundeld worden in elektronisch verpakte "blokken". Die verschillende blokken worden aaneengeregen tot een ketting, een "chain". Die chain met de blokken ligt vast op elke computer die meedoet aan het blockchain netwerk. Elke computer heeft een identieke kopie van de chain. Omdat een partij alleen een transactie via een blockchain kan doen als de data van de transactie identiek is bij alle aangesloten computers, kan de inhoud van de blokken niet veranderend worden. Daarin ligt de intrinsieke veiligheid van de blockchain. Eenmaal opgeslagen data kan niet meer gewijzigd worden, tenzij alle deelnemende computers gekraakt zouden worden. Blockchain is vergelijkbaar met een grootboek (eng. "Ledger") waarin partijen hun transacties bijhouden met het verschil dat een enkele partij niks kan toevoegen aan het grootboek zonder dat de andere partij het hier mee eens is. Vanwege de gelijkenis met het grootboek wordt blockchain technologie ook "Distributed Ledger Technology" genoemd.

Doordat partijen in de blockchain afspraken met elkaar onveranderbaar vast kunnen leggen, zonder dat een onafhankelijke tussenpersoon de afspraken vastlegt, vervalt de rol van zogenaamde 'trusted third parties', zoals notarissen, banken, accountants of brokers. Het spreekt voor zich dat daardoor aanzienlijke efficiency winsten kunnen worden behaald. Concreet wordt dit bij de zogenaamde "Smart Contracts". Een smart contract wordt vastgelegd in een blockchain en voert een vooraf bepaalde afspraak automatisch uit, zonder de tussenkomst van derde partijen en legt de uitvoering vervolgens vast in de Blockchain. Zo kunnen invoeringstermijnen, betalingen en eigendomsoverdrachten betrouwbaar worden geautomatiseerd en geregistreerd. Een toekomstig voorbeeld zou kunnen zijn dat een zelfrijdende auto zich na een rit automatisch oplaadt bij een laadpaal en via een smart contract direct betaalt.

Een bijzondere toepassing van de blockchain is digitaal geld: de crypto munten ("crypto currency") Deze virtuele munt wordt via een blockchain gecreëerd ("mining" genoemd) en verhandeld, zonder dat er een bank of onafhankelijke tussenpartij aan te pas komt.

Toepassingen en vraagstukken

De grote belofte van blockchain is dat er het potentieel in schuilt het vertrouwensvraagstuk in de moderne digitale maatschappij op een relatief eenvoudige wijze op te lossen. Elke betrokkene kan immers beschikken over de onveranderbaar vastgelegde afspraken, die door die betrokkene gemaakt zijn. Financiële transacties zijn mogelijk zonder banken, vastgoedtransacties zijn mogelijk zonder een notaris of kadaster, voor pensioen kan gespaard worden bij een pensioenfonds met een veel eenvoudiger administratie, en energie leveren doen we aan elkaar zonder tussenkomst van een energiebedrijf. Betalingen kunnen met blockchain veilig en vertrouwd worden gedaan. Overal waar financiële transacties of transacties van data plaats vinden die gevoelig zijn voor manipulatie en fraude is een blockchain mogelijk interessant.

Inmiddels zijn er toepassingen in de bancaire financiering van wereldwijde handelsstromen. Zo financiert o.a. ABN-AMRO de handel in grondstoffen via de blockchain toepassing Komgo, maakt een consortium van Europese grootbanken globale handelsstromen makkelijker financierbaar via WeTrade en maakt bijvoorbeeld Albert Heijn zijn fair-trade keten voor verse sappen transparant met behulp van blockchain.

Maar er is ook een keerzijde. Cybervaluta laten zien dat de toepassing in de financiële sector riskant zijn. Privacy is niet altijd makkelijk te waarborgen en bij verkenningen naar de meerwaarde van blockchain blijkt vaak dat een herziening van de processen al tot de beoogde efficiency verbetering leidt zonder dat er een blockchain aan te pas komt.

Belemmeringen die een rol spelen bij de snelle uitrol van blockchain zijn:

- Identificatie en autorisatie. Voor het aangaan van transacties moet onomstotelijk kunnen worden vastgesteld wie achter het toetsenbord zit. Identificatieprocessen zijn nodig om blockchain-toepassingen mogelijk te maken, maar kunnen tegelijkertijd ook sterker worden gemaakt met blockchain. Hier wordt door de blockchaincoalitie (zie hieronder) actief op ingezet.
- Privacy. Aangezien data in een blockchain vastzit zorgt dat voor vraagstukken rondom privacy, bijvoorbeeld het recht om vergeten te worden. Tegelijk kan blockchain juist ervoor zorgen dat datalekken minder voorkomen. De blockchaincoalitie onderzoekt de vraagstukken hierover.
- Een nadeel van het gebruik van cryptogeld is het hoge energieverbruik. Dat heeft te maken met het zogenaamde consensusmechanisme: iedereen mag proberen de mathematische bewerking uit te voeren waarmee een digitale munt wordt gecreëerd, degene die het snelst de als maar complexer wordende berekening uitvoert wint. De ingezette rekenkracht van de verliezers is verloren energie.
- Een ander nadeel van cryptogeld is dat momenteel elke vorm van toezicht ontbreekt.
- Er is al een tekort aan voldoende ICT'ers. Een nieuwe technologie als blockchain vereist nog meer gespecialiseerd personeel die nog maar beperkt zijn opgeleid. Om blockchain daadwerkelijk te gaan toepassen zijn er meer ICT-professionals nodig die gespecialiseerd zijn in blockchain.

Nederlandse aanpak

In 2017 hebben EZK en het TopTeam ICT het initiatief genomen om te komen tot een sterke kennisbasis voor blockchain. Kenmerken van de aanpak zijn kruisbestuiving en innovatie aanjagen tussen bedrijven, overheden, onderzoek en onderwijs, tussen sectoren onderling en tussen grote en kleine bedrijven. De aanpak bestaat uit een aantal elkaar versterkende sporen.

Dutch Blockchain Coalition (DBC)

In de DBC werken 50 organisaties, waaronder vijf ministeries, samen aan belangrijke bouwstenen/generieke vraagstukken voor grootschalige toepassing op termijn. Het gaat om het versterken van vaardigheden van mensen en organisaties, het identificeren en autoriseren van personen en objecten, standaardisatie, security, privacy en juridische vraagstukken. In de coalitie zitten partners uit de financiële dienstverlening (banken, notarissen, advocatuur, verzekeringen), de sectoren logistiek, energie, veiligheid en ICT, ministeries, de kenniswereld en organisaties als TNO en ECP. De Coalitie staat open voor samenwerking met nieuwe partners. Binnenkort zal een Visiedocument van de coalitie worden gepresenteerd.

Regionale fieldlabs

In Rotterdam (logistiek), Groningen (energie, zorg) en Heerlen (financiële dienstverlening) zijn fieldlabs, waarin bedrijven met toepassingen experimenteren, van elkaar leren en samenwerken met de Dutch Blockchain Coalitie.

Betrekken van startups

Jaarlijks (in april) wordt een grote blockchain Hackathon georganiseerd in Groningen waarin start-ups worden uitgedaagd om in een paar dagen met werkende blockchain-oplossingen te komen, o.a. op het gebied van gezondheid en energietransitie.

Overheid als blockchain gebruiker

De overheid gebruikt vaak grote registers, waarbij blockchain kan helpen om overheidsdienstverlening voor burgers en bedrijven makkelijker te maken. Binnen de overheid lopen experimentele use-cases, bijvoorbeeld om aanvragen van subsidies makkelijker te maken.

SG-overleg

Het overleg van de secretarissen-generaal steunt het voorstel van de blockchain coalitie om vijf use-cases met bijna allemaal een element van van publieke dienstverlening te versnellen. De use-cases zijn gericht op: self sovereign identity, pensioen infrastructuur/life events, logistiek, onderwijscertificaten/diploma's en subsidies.

Internationale samenwerking

Ervaringen met de Nederlandse aanpak zijn eerder informeel gedeeld met de Europese Commissie, de OESO, de Wereldbank en de UN. De Nederlandse aanpak via een public-private-partnership geldt als voorbeeld. Dit voorjaar hebben 22 EU-lidstaten, waaronder voor Nederland de Staatssecretaris van EZK, een declaratie ondertekend, waarin de Europese Commissie werd opgeroepen om een blockchain infrastructuur te ontwikkelen voor grensoverschrijdende (publieke) dienstverlening. De

Europese Commissie heeft daaraan gehoor gegeven en in juni het European Blockchain Partnership gelanceerd. De directie Digitale Economie i.o. participeert in dit platform. Use-cases over elektronische identiteiten, het digitaal erkennen van onderwijscertificaten en diploma's, gegevensuitwisseling ten behoeve van de Europe Auditdienst en een systeem om BTW fraude te voorkomen, worden verder uitgewerkt.

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

TER ADVISERING

Aan
de Secretaris generaal

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie

Auteur

512e

T 5.1.2.e

512e @minezk.nl

Datum

25 september 2019

Kenmerk

DGBI / 19228912

nota

Adviesraad DBC 'Circle of Influencers'

Kopie aan

512e

512e

Bijlage(n)

2

Parafenroute

512e

512e

Aanleiding

Op donderdag 26 september vindt de eerste bijeenkomst van de Adviesraad DBC (Dutch Blockchain Coalition) plaats. Deze adviesraad wordt ook 'Circle of Influencers' genoemd. In zijn rol van ambassadeur van de DBC heeft 512e 512e 512e deze adviesraad in het leven geroepen. U bent lid van deze adviesraad. Op 18 september heeft u een kort voorbereidend gesprek met de directie DE gehad over uw wensen met betrekking tot de voorbereiding van dit gesprek.

Advies

U kunt kennis nemen van deze nota.

Kernpunten

1. Na een inleiding op de blockchaintechnologie, gaat u met elkaar in gesprek over de rol, werkwijze en onderlinge samenwerking. Een inhoudelijke analyse van huidige stand van zaken met betrekking tot blockchain en het verkennen van nieuwe impulsen, is niet geagendeerd (*bijlage 1*).
2. Uw rol wordt gedefinieerd door het innovatiebeleid van EZK, waarin het stimuleren van de samenwerking in publiek private samenwerkingsverbanden centraal staat. Overheid, bedrijfsleven en onderzoeksinstituten hebben hier elk hun eigen rol en verantwoordelijkheid. De overheid versterkt het organiserend vermogen rondom nieuwe technologieën. De partners zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de voortgang.
3. 512e heeft mondeling gedachten ontvouwd over het verbreden van de Adviesraad DBC naar een Tech Advisory Board. Voor dit bredere doel heeft EZK reeds het 'Nationale Beraad' in het kader van de NDS (Nederlandse Digitaliseringsstrategie) ingericht.
4. Ondanks dat het niet is geagendeerd, is relevant dat het blockchainveld momenteel drie karakteristieken kent. 1) er is een reeks prototypes ontwikkeld voor kleinere blockchain toepassingen in sectoren, maar een brede uitrol of daadwerkelijke toepassing blijft uit. 2) er ontwikkelen zich regionale incubators in Heerlen (Techruption), Groningen en Rotterdam (Blocklab). 3) grote partijen als ING, Rabo en ABN Amro participeren in internationale sectorspecifieke blockchain toepassingen.

Ontvangen BBR

Toelichting / geannoteerde agenda

Kenmerk
DGBI / 19228912

17:15 Introductie tot blockchain

- De algemene introductie op de blockchain technologie is u bekend, onder andere door uw deelname aan de blockchain-in-a-day sessie, die mede op uw initiatief voor de SG's is georganiseerd. Deze kennis is niet vanzelfsprekend voor alle leden van de adviesraad DBC. In de bijlage vindt u ter informatie een begrippenlijst (*bijlage 2*).
- Bij het onderdeel over bitcoin en cryptovaluta is relevant dat de Duitse ministeries van economische zaken en financiën afgelopen week een gezamenlijke blockchain strategie gepresenteerd hebben. Opvallend is dat ze het gebruik van zogenaamde tokens mogelijk willen maken, door regelgeving aan te passen en experimenten te ondersteunen. Een token is een soort digitale munt, die geldt als een bewijs van een product. Tokens maken waardeoverdracht mogelijk. Ook het digitaal beleggen en investeren in bedrijven wordt mogelijk gemaakt. Voor nieuwe digitale valuta zoals Facebooks Libra is nadrukkelijk geen plaats. Nederland is zeer terughoudend met het toestaan van tokens en digitaal geld.

18:05 Introductie over DBC

- DE DBC is u bekend.

19:00 Introductie van de Circle of Influencers

- Doel van de Circle of Influencers is het economisch, maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak voor de toepassing van blockchain te vergroten. Door deel uit te maken van de Circle zijn de leden op de hoogte van en betrokken bij de grensverleggende projecten van de DBC en krijgen zij als eerste vroegtijdig inzicht in de laatste ontwikkelingen en concrete toepassingsmogelijkheden van blockchain.
- De Circle of Influencers bestaat uit 8 personen, aangevuld door

5.1.2.e	5.1.2.e	5.1.2.e	5.1.2.e
5.1.1.c	Leden september 2019		
-	5.1.2.e	5.1.2.e	
-	Annemarie Joritsma	Fractievoorzitter VVD in de Eerste Kamer	
-	5.1.2.e	5.1.2.e	
-	5.1.2.e	5.1.2.e	
-	5.1.2.e	5.1.2.e	
-	5.1.2.e	5.1.2.e	
-	Roger van Bortel	President-Directeur NS	
-	Wiebe Draijer	Bestuursvoorzitter Rabobank	

De leden 5.1.2.e en 5.1.2.e hebben hun deelname aan de eerste bijeenkomst nog niet bevestigd.

20:00 In gesprek over de Circle of Influencers

- Het voorstel is dat deelname aan de Circle betekent dat de leden twee keer per jaar een gezamenlijke bijeenkomst bijwonen. Daarnaast organiseert DBC facultatieve themabijeenkomsten gericht op de voortgang van één van haar sleutelprojecten. Voor deze bijeenkomsten worden enkele leden met specifieke domeinkennis uitgenodigd om het projectteam

te voorzien van advies en gezamenlijk te reflecteren op actuele of fundamentele kwesties. Tegen deze opzet bestaat geen bezwaar.

- Mogelijk zal 5.1.2.e de suggestie doen de adviesraad voor blockchain te verbreden naar een technologie adviesraad. Hieraan is geen behoefte, omdat een dergelijke raad al bestaat in het kader van de Nederlandse Digitaliseringsstrategie en het Topteam ICT onder leiding van het boegbeeld 5.1.2.e
- U kunt aangeven in een volgende bijeenkomst van gedachte te willen wisselen over de vraag hoe de toepassing van blockchain versneld kan worden. Momenteel ligt de mortaliteit van gestarte pilots boven de 80%. Waar liggen de barrières? Volstaat het tempo waarin aan werkbare opties voor governance en auditability wordt gewerkt? Is er vanuit de markt voldoende trekkracht om de juridische uitdagingen en vraagstukken op te lossen? Pilots tonen aan, dat blockchain in technisch opzicht mogelijkheden biedt voor de digitale maatschappij. De aandacht lijkt nu te verschuiven naar het 'off-chain' deel van de blockchain technologie (alles wat buiten de technologie geregeld moet worden zoals inpassing in en koppeling met bestaande werkprocessen, governance van de blockchain, compliance, en auditability). Leidt de oplossing van het identiteitsvraagstuk tot een doorbraak? Is het vergroten van het aantal use-cases van de DBC zinvol? Wat kan de overheid doen? Wat kan de DBC doen? Wat kan de Circle of Influencers betekenen?

Achtergrond

In het voorgesprek gaf u aan de toepassing van blockchain in de Groningse gemeente Zuidhorn (inmiddels opgegaan in de gemeente Westerkwartier) uitgelicht te willen zien.

- Sinds 2016 hebben gemeenten meer dan honderd pilots op het gebied van blockchain uitgevoerd. De pilots vonden plaats bij zowel grote, middelgrote en kleine gemeenten. De pilots zijn vrijwel evenredig verdeeld over deze drie groepen gemeenten. Ongeveer twintig pilots heeft na een papieren uitwerking geresulteerd in een technisch Proof of Concept (PoC). Slechts één van deze PoC's heeft daadwerkelijke geleid tot een blockchain-implementatie. Dit betreft de Kindpakket-toepassing in de gemeente Zuidhorn. (Mogelijk dat een tweede daadwerkelijke toepassing ontstaat in de gemeente Drechtsteden. Hier is een blockchain ontwikkeld voor interne verrekeningen van inhuur van elkaars medewerkers in het samenwerkingsverband.)
- Betrokken zijn, naast de gemeente Zuidhorn, ongeveer tachtig gezinnen (200 personen) en twaalf winkeliers/organisaties betrokken. De gemeente geeft een bedrag van € 250,- per kind aan gezinnen met een laag inkomen. De burger ontvangt van de gemeente een brief met een actievatiecode. De burger moet die actievatiecode op de website van de gemeente intypen. In het door de code geactiveerde deel van de website ziet de burger een persoonlijke QR-code, waarmee kan worden betaald. De burger kan de QR-code uitprinten, deze naar hemzelf mailen of op de mobiele telefoon installeren door in te loggen op de app Me. Door bij de winkel/bedrijf/organisatie de QR-code te laten zien wordt betaald. Er kan ook online worden gekocht. Bedrijven of organisatie die een

Kenmerk
DGBI / 19228912

aanbod hebben in de categorieën: zwem en sportlessen, (kinder-)kleding, luiers en babyvoeding, dierbenodigdheden, speelgoed en hobbybenodigdheden kunnen meedoen. De ondernemer scant met zijn mobiele telefoon de QR-code van de inwoner. De ondernemer vult vervolgens het bedrag van de betaling in en voegt eventueel een omschrijving toe. Tot slot, bevestigt de ondernemer de betaling in de app. Het geld wordt vervolgens binnen drie werkdagen op de rekening van de ondernemer bijgeschreven. Omdat het vooraf aanvragen van toestemming voor het doen van een aankoop en het achteraf verantwoorden in deze gesloten keten niet meer als afzonderlijke handelingen nodig zijn, dalen de administratieve lasten sterk.

- De toepassing is opschaalbaar, al zal bij uitbreiding naar andere domeinen binnen de gemeentelijke dienstverlening, de complexiteit exponentieel toenemen.
- De toepassing is van de grond gekomen door de toekenning door EZK/RvO van een SBIR. Voor de opschaling is door BZK een bijdrage toegekend uit het innovatiebudget voor innovatieve ideeën om de digitale dienstverlening van de overheid te verbeteren. Tevens is op Europees niveau het project aangemeld voor de H2020 call blockchain for social goods. Het besluit over toekenning volgt eind dit jaar.

Dutch Blockchain Coalition

Doorontwikkeling DBC
organisatie
samenvatting

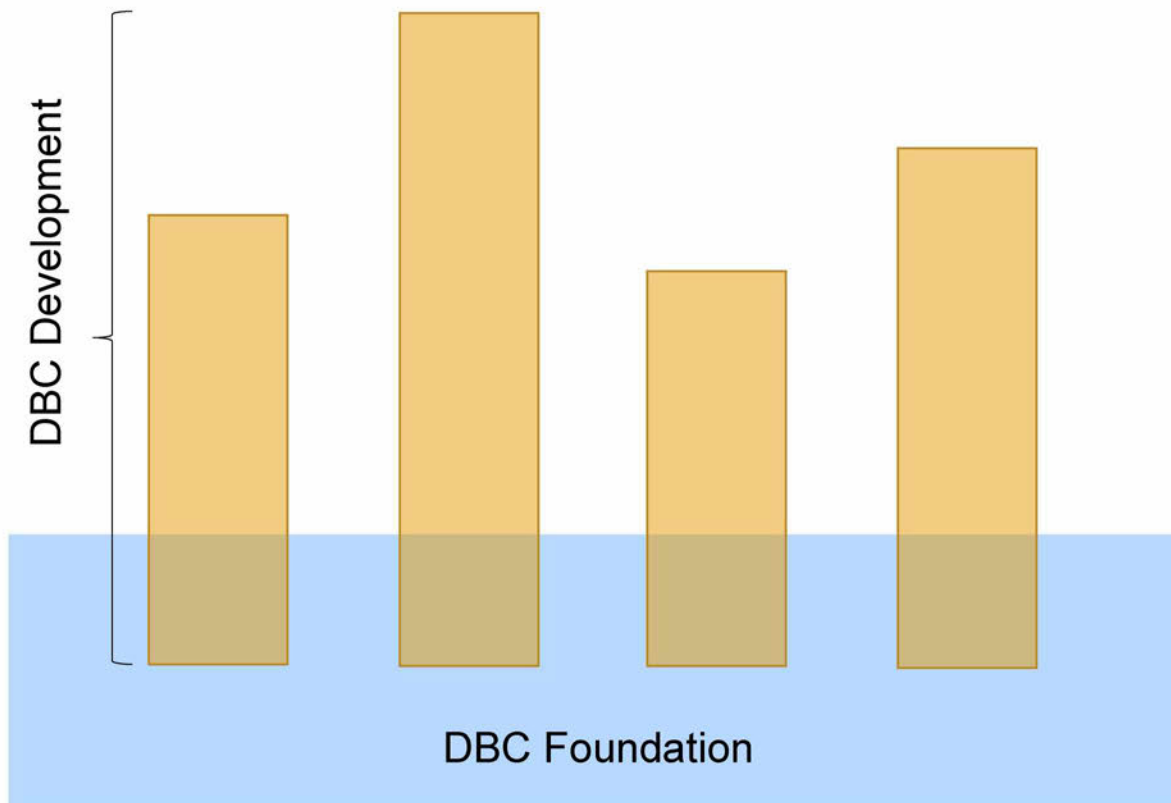
juni 2020

- Discussie SG Overleg 12 september 2019
- Toegevoegde waarde van blockchain voor maatschappij en economie: wat is hiervoor nu nodig?
 - Van ontdekken naar realiseren > vraagt langere adem en commitment
 - Tegelijkertijd blijven er ook steeds nieuwe onderwerpen komen
 - Belangenbehartiging en werken aan blockchain toepassingen met maatschappelijke waarde (Blockchain for Good) kan niet in een kort-cyclisch model
- In-kind bijdrage essentieel voor betrokkenheid en tractie, maar weg van “vrijwilligheid”
 - Metafoor: Als je een kaartje koopt voor de Efteling en dan bij de ingang gaat zitten in afwachting van een leuke dag, ga je gedesillusioneerd naar huis. Je hebt een leuke dag als je samen met anderen bezig bent...
- Ontwikkelingen in onze omgeving
 - NLAIC: ander financieel model (lees: lagere contributie)
 - Post-Corona komen cash budgetten waarschijnlijk onder druk te staan
 - Meer samenwerken onder Team ddd paraplu
- Bij lancering “Blockchain for Good” ook professionalisering ingezet > vervolgstappen zetten nu
- Overeenkomst/Reglement wordt momenteel gewijzigd i.v.m. toetreden MKB/start-ups: dan nu ook onderzoeken of (en zo ja welk) ander “onderhoud” gepleegd moet worden in afspraken & governance

- Nederlandse regering streeft er naar om digitale koploper te worden van Europa. “Nederland als pionier en proeftuin op het gebied van digitale innovatie”. Dit is precies wat de DBC voor ogen staat.
 - Nederlandse bedrijfsleven en onze onderwijsinstellingen moeten de beschikking hebben over kennis met betrekking tot technologieën die in de globale systemen een belangrijke rol gaan vervullen. Zeker in het geval van de blockchain omdat de implementatie daarvan gepaard zal gaan met totaal andere transactiemodellen, grote efficiëntieverbeteringen en veel meer transparantie en vertrouwen. Nederland kan, als een zeer open economie, niet zonder! Dit is essentieel voor welzijn en welvaart.
 - Voor de inwoners van Nederland is zo’n voorhoede rol ook van belang. Zij zullen eerder de vruchten plukken van deze nieuwe technologie, in verschillende vormen zoals de beschikking en beheer over eigen data, meer transparantie en vertrouwen, meer efficiëntie en lagere prijzen.
 - I-Partnerschap (juni 2020): De Rijksoverheid, hogescholen en universiteiten gaan structureel samenwerken op het gebied van onderzoek en onderwijs om slimme oplossingen te vinden voor digitale vraagstukken.
- Derhalve hoofdoelen DBC:
 - Blockchain en SSI zijn onmisbaar bij het tot stand brengen van een duurzame, veilige en betrouwbare digitale infrastructuur voor Nederland.
 - Wezenlijke bijdrage leveren aan het stimuleren en ontwikkelen van maatschappelijke relevante toepassingen op de blockchain infrastructuur, ook wel aangeduid als “Blockchain for Good”. Hierbij hoort ook het aanjagen van het maatschappelijk debat en het informeren en enthousiasmeren van de samenleving, leidend tot acceptatie van blockchain in economische en sociale zin
 - Belangenbehartiging, kennisopbouw, voorlichting, bewustzijn creëren
- Drie pijlers :
 - **Triple helix: overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen met DBC als aanjager** (DBC als “4^e partij in de triple helix”)
 - **“Blockchain for Good”** (maatschappelijke en economische relevantie, dus actieve betrokkenheid van de overheid) en
 - Een **Lerende Overheid** die actief betrokken is en bijdraagt

- Deze triple helix samenwerking (met deze drie pijlers) is in deze vorm uniek in de wereld (dus “zuinig” op zijn)
 - Voor alle deelnemers binnen de DBC is er sprake van een win-win-situatie. Desalniettemin moeten we aandacht houden voor het tastbaar maken van de toegevoegde waarde voor alle stakeholders, Het is belangrijk dat iedereen kan leren van generieke en specifieke resultaten en dat die resultaten (na generalisatie) zoveel mogelijk hergebruikt kunnen worden.
 - Door deze manier van samenwerken wordt onder andere:
 - Kennis gedeeld en op een hoger gezamenlijk niveau gebracht;
 - Worden de kosten voor onderzoek en ontwikkeling gedeeld en daarmee voor de afzonderlijke deelnemers aanzienlijk gereduceerd;
 - Worden de relevante maatschappelijke en economische toepassingen sneller en scherper in beeld gebracht;
 - Worden onderwijs en opleidingen beter afgestemd op wat daadwerkelijk gevraagd wordt;
 - Er is een lagere drempel voor cross-overs samenwerking vanuit de verschillende disciplines – niemand kan dit alleen of binnen één discipline;
 - Worden risico's en tegenslagen samen gedragen - robuustheid;
 - Komen relevante toepassingen eerder in de praktijk beschikbaar;
 - Wordt wet- en regelgeving aangepast als onderdeel van de innovatieprojecten, door actieve betrokkenheid van de overheid
 - Worden relevante netwerken en samenwerkingen opgebouwd: het DBC ecosysteem (overigens gefocust op pre-competitieve fase).
- De DBC organisatie treedt op als initiërende, verbindende, organiserende, belangeloze en faciliterende partij tussen de drie dragers van de PPS. De meest onzichtbare en tegelijkertijd een onmisbare rol.
- De financiering voor zowel de instandhoudingsactiviteiten als voor het uitvoeringsprogramma en de daarbij behorende projecten (in de opstartfase) dient een meer structureel karakter dient te krijgen. Met wel een onderscheid tussen de basis en de activiteiten die daar bovenop ontwikkeld worden.
- De zogenaamde “in-kind” bijdrage dient gehandhaafd te worden (want dit borgt betrokkenheid) maar niet onder het mom van “vrijwilligerswerk”.
- Lerende Overheid die actief betrokken is: wetgever is per definitie “volgend” bij nieuwe ontwikkelingen. In de setting van de DBC ontstaat experimenteerruimte waar nodig (sandbox) en wordt de aanpassing van wet- en regelgeving als separate deeltrack zoveel mogelijk on-the-fly meegenomen. Verder is de overheid ook gebruiker en “leverancier” van data. • • • •

Vaste en (semi) variabele componenten

DBC Development

(Deels) variabele activiteiten en kosten: individuele use cases en andere activiteiten (worden opgestart vanuit de basisbezetting en –financiering en moeten aanvullend worden bemenst c.q. gefinancierd vanuit stakeholders, subsidiegevers (individueel specifiek en generiek vanuit subsidieprogramma's), maatschappelijke investeerders, etc.)

Minder “kunstmatige” opdeling in boekjaren: elke activiteit heeft zijn eigen governance, dynamiek en looptijd. Sommige activiteiten zullen (semi) permanent zijn overigens, zoals HCA. IPO en Coalitieberaad zorgen voor afstemming en samenhang.

DBC Foundation

Vaste activiteiten en kosten: coalitiemanagement en uitbouw ecosysteem, secretariaat, communicatie, “fund raising” w.o. subsidie-aanvragen, administratie, capaciteit om nieuwe use cases en andere activiteiten te verkennen en op te starten, samenwerking binnen en buiten het blockchain ecosysteem nationaal en internationaal (basis), events, huisvesting, basisactiviteiten HCA, interne governance

5.1.1.c

Groot-maatschappelijke use cases

- Voor grote projecten moet (zeker) funding gevonden worden (bij voorkeur meerjarig). Die projecten zouden niet alleen innovatief moeten zijn maar de BV Nederland ook veel geld moeten opbrengen (of besparen). Momenteel valt te denken aan:
 - De Electronic Bill of Lading (e-BL) : besparingspotentieel in de orde van 1.5 miljard per jaar
 - Compliance by Design ook (spin off Regelingen Check, we zijn nu ook in gesprek met Utrecht over de minimaregelingen)
 - SSI (uNLock, Career Wallet)
 - Tokenization (incl. digital tokens), Central Bank Digital Currencies (CBDC)
 - KYC.
- DBC gaat (het begin van de) zomerperiode gebruiken om hiervoor separate (grote) business cases te maken.
 - Inspiratie halen uit uNLock
 - Inspiratie halen uit andere coalities/initiatieven zoals bv NLAIC (deze is immers het “meest vers”)

Dutch Blockchain Coalition

connect and create

 dutchblockchaincoalition.org

 [@BCcoalitionNL](https://twitter.com/BCcoalitionNL)

 [Dutch Blockchain Coalition](https://www.linkedin.com/company/dutch-blockchain-coalition/)

Core Partners

Support Partners

Knowledge Partners

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

ADVIES MINISTERRAAD

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat
Aan de Minister voor Klimaat en Energie
cc Staatssecretaris

Directie Europese en
Internationale Zaken

Auteur

512e

T 512e

512e @minezk.nl

Datum

512e

Kenmerk

512e

Kopie aan

512e 512e

512e 512e

512e

Bijlage(n)

nota

CoCo Conclusies 5 juli 2022 (13092)

Parafenroute

SG

512e

DEIZ, plv. directeur

512e

BBR

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

2. Eurogroep d.d. 11 juli 2022

In deze Eurogroep zal gesproken worden over de macro economische ontwikkelingen en beleidsuitdagingen voor de eurozone in een mondiale context, de begrotingssituatie in de eurozone en het begrotingsbeleid voor 2023, de impact van de digitale euro op het financiële stelsel en het gebruik van contant geld en de toetreding van Kroatië tot de euro.

Ontvangen BBR

Kenmerk
DEIZ / 22299624

buiten reikwijdte

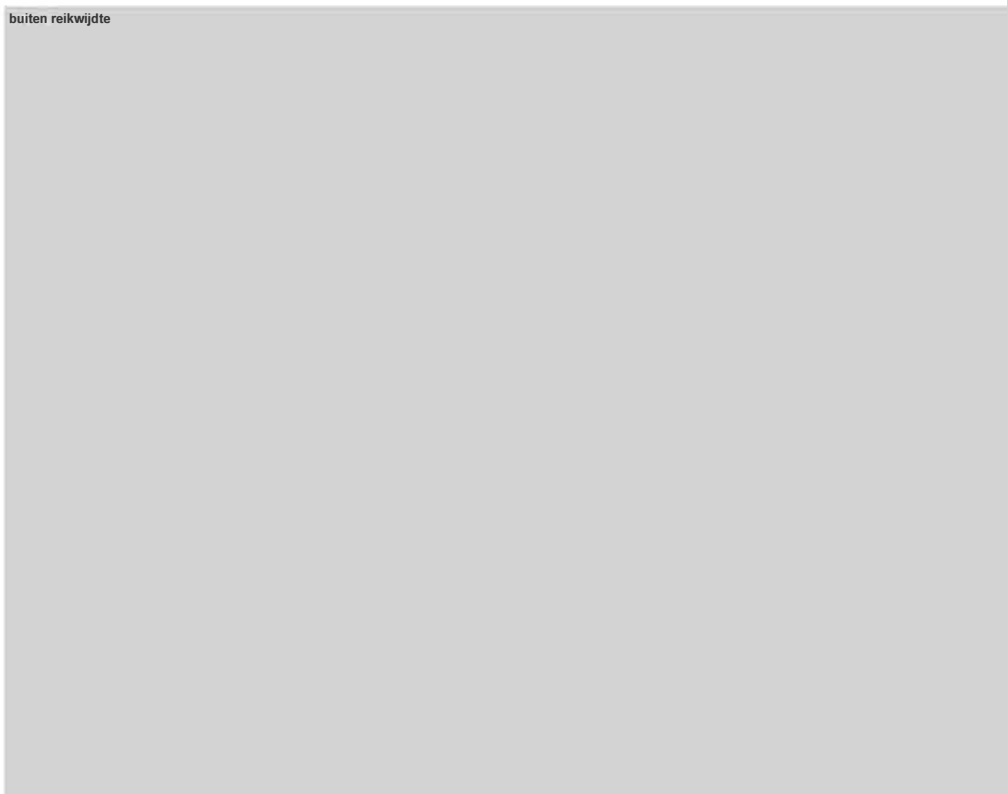
buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

ADVIES MINISTERRAAD

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat
Aan de Minister voor Klimaat en Energie
cc Staatssecretaris

Directie Europese en
Internationale Zaken

Auteur

512e

T 512e

512e @minezk.nl

Datum

28 september 2022

Kenmerk

511e

nota

CoCo Conclusies van 27 september 2022 (13457)

512e

512e

512e

512e

(DEIZ)

Bijlage(n)

Parafenroute

wnd. SG

DEIZ, plv. directeur

BBR

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

2. Eurogroep d.d. 3 oktober 2022

In de Eurogroep zal onder meer gesproken worden over de macro economische situatie in de eurozone en de beleidsreactie op hoge energieprijzen en inflatiedruk, de prioriteiten van de eurozone in de herstel en veerkrachtplannen (RRP's) en de uitvoering van de aanbevelingen van de eurozone en over de digitale euro.

buiten reikwijdte

Ontvangen BBR

buiten reikwijdte	
-------------------	--